

Politický kontext výběru soudců Ústavního soudu České republiky

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá politickým kontextem výběru soudců Ústavního soudu České republiky. Výzkumnou otázkou je, zda odmítnutí prezidentových kandidátů Senátem je spíše projevem politické moci, nebo korektivem vysoké morální i odborné kvality ústavních soudců. Spolu s tím diplomová práce zkoumá, zda by bylo vhodné změnit stávající právní úpravu výběru ústavních soudců.

První část práce nejprve shrnuje dosavadní odborné reflexe tématu, jež většinou upozorňovaly na nevhodnost možnosti opakovaného jmenování ústavních soudců, spolu s navázáním jejich funkčních období na prezidentovo, a na poněkud nahodilý přístup senátorů k posuzování kandidátů. Dále tato část práce obsahuje vymezení výzkumné otázky spočívající v úzkém pojetí politiky ve smyslu policy.

Druhá až pátá část práce jsou věnovány funkčním obdobím jednotlivých prezidentů s přehledem jejich neúspěšných nominací na Ústavní soud, byť v případě Václava Havla nejsou započítány do výzkumu, protože se jednalo ještě o akty Poslanecké sněmovny prozatímně vykonávající pravomoci Senátu. Informace z parlamentních stenozáznamů jsou doplněny o postřehy z médií a odborné literatury se snahou o co nejobektivnější zachycení důvodů neschválení kandidátů.

Šestá část práce vyhodnocuje výsledky výzkumu, přičemž z patnácti neúspěšných nominací pouze ve dvou případech hovoří o projevu politické moci. Skutečnost, že oba tito kandidáti byli opětovně navrženi ústavní soudci, potvrzuje nevhodnost možnosti opakovaného jmenování ústavních soudců, neboť je někteří senátoři explicitně trestali za jejich rozhodování, což je velmi problematičné z hlediska dělby moci. Práce tedy dochází k závěru, že by bylo vhodné zrušit možnost opakovaného jmenování, optimálně v kombinaci s prodloužením mandátu ústavních soudců například na dvanáct let. Co se týče nekonzistence přístupu senátorů k posuzování nominací, v prvním roce funkčního období Petra Pavla práce pozoruje značný vzestup kritičnosti vůči některým kandidátům spolu s novým fenoménem střetu zájmů mezi senátory z řad advokátů či jiných procesních zástupců a kandidujícími soudci obou nejvyšších soudů.